

Зарудна Наталія Ярославівна

аспірант кафедри обліку у виробничій сфері

Тернопільський національний економічний університет

Основні аспекти побудови обліку операцій, які пов'язані із матеріально-технічним забезпеченням підприємства

Остаточний результат діяльності будь-якого підприємства знаходиться у прямій залежності від уміння команди менеджерів протистояти щоденним несприятливим економічним факторам. Не може залишатися поза увагою початковий етап діяльності – процес постачання. За таких умов до системи обліку ставиться завдання постійного збору і обробки інформації для виявлення позитивних чи негативних відхилень від запрограмованих цілей, планів та показників постачання матеріальних цінностей на підприємство. Отримана інформація дозволяє не лише своєчасно приймати управлінські рішення, спрямовані на недопущення негативних змін чи на їх нейтралізацію, а й створює специфічний аспект бачення подій господарської діяльності. Це з однієї сторони спонукає адміністрацію до делегування влади структурним підрозділам підприємства (центрам витрат і сферам відповідальності) щодо надходження та використання ресурсів, а з іншої – вимагає чіткого окреслення в системі обліку процедури надходження цінностей на підприємство, що у кінцевому підсумку дозволить керувати формуванням витрат та доходів.

У процесі окреслення облікової політики щодо процесу постачання стикаємося із деякими проблемами: по-перше, у обліку знайдуть відображення лише ті події, які можуть бути представлені в грошовому виразі; по-друге, керівництво підприємства має деяку свободу вибору віддзеркалення подій на бухгалтерських рахунках. Для цього виникає необхідність по-перше, знайти можливості для грошової оцінки всіх витрат, що мають місце у процесі постачання. По-друге, наприклад, обираючи один з методів оцінки матеріалів

при їх списанні – fifo, середньозваженої собівартості тощо, або при віднесенні витрат постачання на собівартість матеріалів, витрати періоду чи витрати майбутніх періодів, на підприємстві є можливість керувати сумою отриманого прибутку у звітному році. Отже, розробляючи наказ про облікову політику на підприємстві необхідно обрати таку сукупність правил, реалізація яких забезпечить отримання максимального ефекту від ведення обліку (легке формування фінансової і управлінської інформації, її достовірність, доступність і корисність).

Крім того, розглядаючи систему обліку як основне джерело інформації для прийняття ефективного управлінського рішення щодо процесу постачання матеріальних цінностей, необхідно до неї висувати ряд вимог, основні із яких наступні:

по-перше, наявність на підприємстві витягів із технологічних регламентів із зазначенням переліку матеріальних цінностей, які необхідні для забезпечення безперебійного виробництва;

по-друге, обсяг інформації про можливих постачальників повинен бути мінімальним, але достатнім для прийняття рішення про вибір конкретного їх кола;

по-третє, дані, які відображені у обліку повинні надходити лише на ланки управління, які їх потребують (відділ матеріального забезпечення тощо);

по-четверте, показники повинні бути простими та аналітичними, забезпечуючи інформацією про наявність, рух та потребу матеріальних цінностей на підприємстві у певний момент часу (слід пам'ятати, що необхідно визначити і вартості матеріальних цінностей за якими вони надходять на підприємство, за якими вони відпускаються у виробництво та відображаються у валюті балансу);

по-п'яте, у системі обліку повинна міститись вичерпна інформація щодо матеріальних цінностей та розрахунків із їх постачальниками за звітні періоди з можливістю проведення її аналізу та виявлення можливих недоліків для їх усунення у подальшій діяльності.

Одним із об'єктів обліку в процесі постачання – є витрати на цей процес. Витрати, які характеризують процес постачання вимагають відокремленого обліку, що має принципове значення. При наявності на підприємстві інформації щодо структури і динаміки таких витрат дає можливість розрахувати економічні показники, виявити тенденції, вести цілеспрямований пошук резервів зниження таких витрат на одиницю заготовлених цінностей. У зв'язку з цим доцільно так організувати фінансовий облік, щоби можна було отримати найдетальніші дані щодо формування вказаних витрат.

Отже, організація обліку операцій пов'язаних із постачанням матеріальних цінностей, на нашу думку, повинна складатися із наступних етапів:

- удосконалення рівня організації роботи облікового апарату, становлення кола обов'язків робітників, забезпечення робочих місць;
- розроблення і впровадження на практиці раціональних носіїв первісної інформації, способів документообігу та поєднання первинних документів з обліковими реєстрами, розробка графіків документообігу тощо;
- впровадження нових, більш вдосконалених способів і методів обліку матеріальних цінностей, розробка номенклатури запасів, розробка норм запасу і норм витрат матеріальних цінностей;
- налагодження процедури розрахунків із постачальниками матеріальних цінностей, виявлення резервів підвищення ефективності роботи із ними;
- правильна організація складського господарства;
- постійне удосконалення контролю за зберіганням і використанням матеріальних цінностей шляхом планування, розроблення інструкцій із інвентаризації, здійснення контролю за введенням на підприємство і виведення з нього матеріальних цінностей.

Виконання та практичне застосування зазначених позицій дасть змогу мінімізувати витрати на отримання повної та достовірної інформації щодо протікання процесу постачання на підприємстві.